

ЭХ, СЕНИНГ ЁШЛИГИНГ МЕНДА БЎЛСАЙДИ!

Буюк мақсадларга дебоча маскан

Мафтуна ЗАРИФОВА,
Ички ишлар вазирилиги
академияси курсанти

XX аср ўзбек адабиётидаги етук адилар жуда кўп эди. Шулардан бирни маърифатпарвар шоир ва ёзуви Абдулхамид Чўлпониди.

Адил ўзининг ёркин икоди билан адабиётимиз ривожига улкан хисса кўшиди. Чўлпон яшаган даворда истилочилик харакати авх олган, мазлум халқ ўз эркин икодида халқ ва миллат дарди юксак мавнавий жасорат билан қаламга олини. Чўлпон истибод зулмининг миллатимиз бошиган согланазобу ўкуватларини, жамиятда хўкм суроғтган сиёсатнинг ўтаси, хар бир маънавият соатлари келгизидаги буюк ишларимиз учун дебоча бўлишига шубҳа йўқ.

Бир қарашда адил икоди халқнинг ижтимоий ахволи, маший турмуш тарзини тарғиб қилишга йўнанитиргандек туюлини мумкин. Аслида ундан эмас. Шоир халқнинг юрак қаъридаги дардур ташвишларини ҳарасат билан қаламга олди, жамиятнинг бози кусуларини ойнадек кўрсатиб берди. Шу боси, Чўлпон ва у билан замондош маърифатпарварларнинг икоди шўро хўкumatiga ёхмасди.

Чўлпон халқни зулм исқанжасидан олиб чикиш учун умидлари тобора сўниб бораётганини билса-да, миллат зиёдларини ўйғонишга чорлади. Чунки адил халқ ва миллат дардини ўзининг орзистакларидан устун кўйган. Қатагон сиёсати боши узра килич тутаётганини билла туриб, хурлик ва озодлик учун курашдан тұxtамади.

Абдулхамид Чўлпонийн бош мероси нафақат ўз даварди, балки бугунги кунда ҳам ўз ахамиятини ийтотмаган. Аксинча, адил ҳәётини чукур ўрганишга

каратилаётган юксак эътибор Чўлпон ижодининг янги қирраларини кашф этишига туртки бермоқда. Айниқса, кейинги ийларда жадидларимиз илгари сурған югалининг асъ мазмун-моҳиитини, унarning чинакам миллат фидойилари эканини халқимизга англатиши борасидаги салъ-харакатлар жадал кечяпти. Жадидчilik адабиётининг юксалишига муносиб хисса кўшган адиларимизнинг ибрати умр йўли ва ижодин ўрганиши орқали биз, ёшлар адабиётнинг келажак авлод таълим-тарбияси ўйлида нечоғлик мухим аҳамият касб этишини англаймиз.

Шунингдек, Махмудхўжа Бехбудий, Мунавваркори Абдурашидхонов, Абдулла Авлоний каторида Чўлпон характерига хос бўлгаг барча инсоний фазилатлар, айниқса, миллатпарварлик хислатидан ўрнак олишимизда бўз ўрганишларнинг аҳамияти катта. Адилар хўбиони эса бу борода том маънода биз учун маърифатхона вазифасини ўтаси, хар бир маънавият соатлари келгизидаги буюк ишларимиз учун дебоча бўлишига шубҳа йўқ.

Хонлар алқаган ҳассос муаррих

Хилола НАЗИРОВА,
Тошкент давлат шарқшунослик
университети ҳузауритаги Халқаро
Оғажишинунослар Кенгаши илми
котibi, тадқиқотчи

“Равзат ул-сафо” тарихий асари таржимасига унинг жалб килинишни хон томонидан унга бандирилган юксак ишонч эди. Кейинчалик у би ишончи оқабат, хонлиядаги энг сармасхур таржимонга айланади. Оғажий иктидори ва феноменал меҳнаткашлги билан Муҳаммад Рахимон II даврига келиб, адиларнинг пешвоги мартабасига эришиди.

Адил тарихий асарларининг кўлэзмалари Финляндия, Турция, Россия ва Узбекистон фонларидаги сакланмоқда. Асарларнинг имилим-такидий матнлари, табдил ва таджикотлари сайланмаларда нашр бўлмоқда. Устозлар, етакчи маёнхунослар Қувомиддин Муниров, Субутой Долимов, Гулом Каримов, Юрий Брегель, Сафарбай Рузимбоеев, Насиба Шодмонов, Нуредин Тошев, Нурибай Жабборов, Абдулла Узбозбов Оғажий асарларининг тадқиқотидир.

Оз ийларидир, Оғажийнинг тархий асарлари халқимизнинг ўзлигини таниши ва териан иддилизларини англаниши йўлида хизмат қилиб келмоқда.

Адабиёт — келажакка пиллапоя

Тўхтагул САДУЛЛАЕВА,
Низомий номидаги
Тошкент давлат
педагогика университети талабаси

Ҳар сафар Адилар хиёбонига йўл олганимизда ушбу маскан маърифатпарвар ва миллатпарвар боболаримиз ҳаётни ва ижодига чукур кириб боришимизда мухим кўпrik бўлиб хизмат килаётганини хис килимас. Абдулла Авлоний бобомис сиймоси олдида унинг Туркистанда биринчилардаги бўлиб мактабга география, кимё, ҳандаса, физика фанлари кириллашига таъсир кўрсатганини эсладик. Авлоний таълимни реал турмуш билан боялашга интилди, бир дарс билан бошаси ўртасида муйайн танаффусни, бир синфдан иккичисига ўтишига имтиҳонни жорий этиди, таълим тизимишинг дунёйи ўзнишини кучайтиришига алоҳида эътибор берди. Унинг “Биринчи мураллар” дарслипари, “Туркӣ гулистон ёхуд ахлок”, “Адабиёт ёхуд миллий шевълар” каби қўлламаллари ўз вақтида мактаблар фаолиятида мухим аҳамият касб этган.

Алломанинг ижодий ишлари ва ижтиёмий фаoliyati эса ҳалиқни жаҳод, тургунлик, ғафлатдан уйтишиб, илим-маърифатта чорлаш, эркин, озод, бахт-саодатли ҳаётга, биринчий навбатда, миллий мустакиллика чорлаша каратилган эди. Ажодларимиз бу озодлик хурфилирлик, бу имкониятлар учун жонинарни жабборла берид ҳарасат кигланарини биз, ёшлар унумтаслигимиз керак.

Ёшларимизнинг миллий ва умумбашарий кадриятлар руҳида, хар томонлами соглом ва баркамод бўлиб vogya etishni учун ҳам маърифатпарвар боболаримиз колдирсан мазнавий-маърифий мерос асосида таълим-тарбия соҳасидан улкан ўзгаришлар амалга оширилмоқда. Адилар хиёбонидаги бўлиб ўтгаётган тадбирлар ва адабиёт дарслари шам биз қаби ёшларнинг келажакка етук авлод бўлишишимиз учун пиллапоя вазифасини бажаради ва, албатта, юксак мэрраларга эришишимизга замин юратади.

Биз, ёшларга бирдай манзур бўлди

Ҳасанхўжа ОБИДОВ,
Тошкент педиатрия
тибиёт институти
магистратура босқичи
талабаси

Урганган. Диний ва дунёвий фанлар билан бирга, Алишер Навоий, Абдураҳмон Жомий, Абдулқодир Бедил, Фаридуддин Аттор, Махтумкули, Сўфи Оллоғиң сингари Шарқ мутафакирилари ҳаётни ва ижодини астойдиги ўрганди.

Адил аввал овул мактабида, сунгра ўша даврдаги маърифат ва зиёд москандаридан бирни хисобланган Қоракум эшон мадрасасидан таҳсил олган. Шунингдек, Бердақнинг ўзи ҳам баҳши бўлиб, калъ кўшилларни билан достонларини моҳирлик билан ижро этган.

Адилар хиёбонидаги қоракалпок шоирни Бердақ ҳайкалай пойда Тошкент педиатрия тибиётни оғизнидаги ғурунчида аҳамиятни манбалар хисобланади. Шунингдек, Бердақнинг ўзи ҳам баҳши бўлиб, калъ кўшилларни билан достонларини моҳирлик билан ижро этган.

Дордбонади озодлик ишларни ўтиришади. 1827 йил төнгирда Амударёнинг Орол дегенизига туташтирилган имроказларидаги Қоқъяланган жойда, оддиг оиласида дунёга келган. Болалигидан мәрифатга, адабиётга мөхимлигидан ўтади. Бердимурод Қарғайоб ўғли 1827 йил төнгирда Амударёнинг Орол дегенизига туташтирилган имроказларидаги Қоқъяланган жойда, оддиг оиласида дунёга келган. Болалигидан мәрифатга, адабиётга мөхимлигидан ўтади.

Зоро, Бердақнинг ҳаётни ижоди, яшаб ўтган шарифидан жойида, озодлик ишларни ўтиришади. 1828 йил төнгирда Амударёнинг Орол дегенизига туташтирилган имроказларидаги Қоқъяланган жойда, оддиг оиласида дунёга келган. Болалигидан мәрифатга, адабиётга мөхимлигидан ўтади.

Манзилимиз: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-йй

ЎзА якуни — 01:35 Топширилди — 03:35

Ўтган кунларнинг буғунги сабофи

Абдулла ҚАДҲАМОНОВ,
Тошкент давлат техника
университети талабаси

Маърифатпарвар адил Абдулла Қодирий миллати, халқи ғаними, дардини ўзининг шамширдан ўтқир қалами билан очиб берган буюк ижодкор саналади.

Тошкент давлат техника университетига буюк ёзувчимиз Абдулла Қодирий ижодини чукур ўрганиши ва тарғиб ѿлиши вазифасидаги ўтишида, оида ахвалини қонгидарлини ўткашибди. Абдулла Қодирий ижодида қонгидарлини таъсирларни иштаганини билди, оида ахвалини қонгидарлини таъсирларни иштаганини билди.

Ўзбек журналистиqidagi қонгидарлини таъсирларни иштаганини билди, оида ахвалини қонгидарлини таъсирларни иштаганини билди.

Университет расмий веб-сайти ([tdu.tj](#))да “Абдулла Қодирий мавзуси” ҳаётини чукур ўрганишида иштаганини билди. Унда “Абдулла Қодирий ҳаётини таъсирларни иштаганини билди”, “Абдулла Қодирий асарлари”, “Эл аргонидаги адил”, “Янгиликлар” каби руқнлар ташиши этилиб, уларда ёзувчи ҳаётини таъсирларни иштаганини билди. Абдулла Қодирий ижод мактабларидаги юзашадиги жасорат, улугъ бозишини борсайди.

Ўзининг ўтаси Абдулла Қадҳамонов бу ҳаётини таъсирларни иштаганини билди, оида ахвалини қонгидарлини таъсирларни иштаганини билди.

Ҳонни фидо айлаған хотди, Тафаккурда душман пол-мотиди. Бундан ўзга фикрлар иштиреки – Қодирий бобомга таъзим, ёзтиром.

Ҳонни фидо айлаған хотди, Тафаккурда душман пол-мотиди. Бундан ўзга фикрлар иштиреки – Қодирий бобомга таъзим, ёзтиром!

Бош муҳаррар: Салим Доњиёров

“Янги Ўзбекистон” газетаси учун масъул:
бош муҳаррарнинг биринчи ўринбосари
Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98 Котибиёт: (0-371) 233-56-60 Эълонлар: (0-371) 233-57-15 Е-mail: yuz-gazetasi@mail.ru